

Yommuu Sodaa fi Rakoon Cimu-Kutaa 7

Description

Kutaa darbe keessatti yeroo qormaata haala muâ€™TMmintoota ilaalu jalqabne turre. Harâ€™TMas itti fufuun ni ilaalla.

Namoota wanta Rabbiif waadaa galan Guutan

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا

âœMuâ€™TMmintoota irraa dhiirota waan Rabbiif waadaa galan dhugoomsantu jiru; isaan irraa nama dirqama isaa raawwatetu jira; isaan irraas nama eeggataa jirutu jira. Jijjirraa homaatu hin jijjirre.âœ• Suuratu Al-Ahzaab 33:23

Anas ibn Maalik (radiyallahu anhu) akkana jedha: Abbeeraan kiyya Anas ibn Nadr lola Badri irraa ni hafe. Ergasi ni jedhe: Yaa Ergamaa Rabbii! Lola jalqabaa mushrikoota ittiin lolte irraa ani hafee jira. Yoo Rabbiin mushrikootaan loluuf carraa naaf kenne, wanta ani hojjadhu Rabbiin na arga.âœ• Guyyaa Uhud yommuu Muslimoonni duubatti dheessan, Anas ibn Nadr ni jedhe: Yaa Rabbii wanta namoonni kunniin (kana jechuun hiriyyonni isaa) hojjataniif dhiifama Si gaafadha. Wanta namoonni kunniin (kana jechuun mushrikoonni) hojjatan irraa ani qulqulluudha.âœ• Ergasii gara fuunduratti deemee Saâ€™TMd ibn Muâ€™TMaaziin wal qunname. Ni jedhe, âœYaa Saâ€™TMd ibn Muâ€™TMaaz! Gooftaa An-Nadrin kakadhe! Jannata! Fooli ishii Uhudi gadiitti argataa jira.âœ• Boodarra Saâ€™TMd ni jedha: Yaa Ergamaa Rabbii! Wanta inni hojjate ani hojjachuu hin dandaâ€™TMu.âœ• Anas ibn Maalik ni jedha: rukutaa seyfiitiin ykn waraana xiyyaatiin madaa saddeetamaa ol qaama isaa irratti argine. Ajjeefamee fi mushrikoonni cicciranii isa argine. Obboleettin isaa hanga fiixe qubbiniitiin isa beektutti malee eenyullee isa hin beekne.âœ•

Anas ibn Maalik ni jedha: aayan tuni isaa fi namoota isa fakkaatan ilaalchise akka buutetti ilaalla ykn yaanna: âœMuâ€™TMmintoota irraa dhiirota waan Rabbiif waadaa galan dhugoomsantu jiru; isaan irraa nama dirqama isaa raawwatetu jira; isaan irraas nama eeggataa jirutu jira. Jijjirraa homaatu hin jijjirre.âœ• Suuratu Al-Ahzaab 33:23âœ³ [Sahiih Al-Bukhaari 2805](#)

Asitti Anas ibn An-Nadr âœYoo Rabbiin mushrikootaan loluuf carraa naaf kenne, wanta ani hojjadhu Rabbiin na arga.âœ• yommuu jedhu, kuni waadaa Rabbiif galeedha. Kanaafu, yeroo lola Uhud waadaa gale kana ni guute. Kuni hiika aayah: âœMuâ€™TMmintoota irraa dhiirota waan Rabbiif waadaa galan dhugoomsantu jiruâœ• kana jechuun warroota amanan irraa dhiirota wanta Rabbiif waadaa galan

guutantu jira, waadaa galaniif dhugaa taâ€™TMan.

â€œisaan irraa nama dirqama isaa raawwatetu jiraâ€™• kana jechuun nama wanta waadaa gale guutuun karaa Rabbi keessatti ajjeefame ykn duâ€™TMetu jira. Kanneen biroo karaa Rabbi keessatti wareega taâ€™TMuuf ajjeefamu ykn duâ€™TMa eeggatutu jiru.

â€œJijjirraa homaatu hin jijjirre.â€™• Waadaa isaanii ganuun ykn diigun hin jijjire. Kana irra, wanta Rabbiif waadaa galan guutuu itti fufan. Akka munaafiqota hin diigne. [1] Munafiqoonni, â€œdugda garagalchuun diinoota irraa hin dheessinuâ€™• jechuun Rabbiif waadaa galanii turan. Garuu yommuu lolli dhufu, â€œManni keenya qullaadhaâ€™• jechuun lola irraa dheessan. Kanaafu waadaa isaanii ni diigan.

Faallaa kanaa, muâ€™TMmintonni waadaa isaanii diigun ykn hirâ€™TMisuun jijjirraa homaatu hin jijjirre.

Waadaa Rabbiif galan diigun miidhaa akkami akka qabu beektuu? Mee Qurâ€™TMaana irraa haa ilaallu:

﴿وَمِنْهُمْ مَّنْ عٰهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ ءَاتٰنَا مِنْ فَضْلِهٖ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُوْنَنَّ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ﴾ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّآ ءَاتٰهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ بَخِلُوْا بِهٖ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٧٦﴾ فَاَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِىْ قُلُوْبِهِمْ اِلٰى يَوْمٍ يَلْقَوْنَہٗ بِمَا اَخْلَفُوْا اللّٰهَ مَا وَعَدُوْهُ وَبِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ﴾ ﴿٧٧﴾

â€œ(75)-Isaan keessaa namoota â€œYoo tola Isaa irraa nuuf kenne, dhugumatti sadaqaa ni kennina, namoota gaggaarii irraas taana.â€™• [jechuun] Rabbiif waadaa galantu jira. (76)-Yommuu tola Isaa irraa isaaniif kennu, ittiin doyaâ€™TMooman, kan garagalan taâ€™TManii dugda duuba deebiâ€™TMan. (77)-Kanaafu, hanga Guyyaa Isaan wal qunnamaniitti nifaaqa qalbii isaanii keessa gochuun isaan adabe, sababa isaan waadaa Rabbiif galan diiganii fi sababa isaan kijibaa turaniif.â€™• Suuratu At-Tawbaa 9:75-77

Munaafiqota hiyyeeyyi taâ€™TMan keessaa namoota waadaa ofirratti murutu jira: â€œYoo Rabbiin qabeenya naaf kenne, sadaqaa kennadha, wanta namoonni gaggaariin qabeenya isaanitiin hojjatan anis nan hojjadhaâ€™• jechuun Rabbiif waadaa gala. Yommuu Rabbiin tola Isaa irraa isaaniif kennu, sadaqaa kennuu fi kheeyri keessatti qabeenya arjoomutti ni doyaâ€™TMooman. Islaama irraa kan garagalan taâ€™TManii ofirra deebiâ€™TMan. Adabbii fi xumurri gocha isaanii: nifaaqa isaanii irratti nifaaqa dabaleef. Hanga Guyyaa Qorannootti isa (nifaaqa) irraa qulqullaaâ€™TMu hin dandaâ€™TMan. Kunis sababa isaan waadaa Rabbiif galan diiganii fi sababa sobaa turaniifi. (Tafsiiru Muyassar-199) (Kanaafu, waadaa Rabbiif galan rakkoo tokko malee diigun nifaaqni qalbii keessatti akka dabaluu taasisa. Nifaaqa jechuu kufrii dhoksuun Islaama mulâ€™TMisu, sharrii (badii) dhoksuun waan gaarii mulâ€™TMisuudha.)

Addunyaa Keessatti Namoota Qoruun (Mokkoruun) Maaliif Barbaachisee?

لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنْفِقِينَ إِن شَاءَ
أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٤﴾

âœAkka Rabbiin namoota dhugaa dhugaa isaanitiin [isaan] mindeessu fi yoo fedhe munaafiqota adabu yookiin isaan irraa tawbaa qeebaluuf, [kuni hundi taâ™e]. Dhugumatti, Rabbiin araaramaa, rahmataa godhaadha.âœ• (Suuratu Ahzaab 33:24)

Kana jechuun fitnaa, qormaataa fi sodaan hurgufamuu kana irraa wanta murteesse kan murteessef, namni dhugaa nama kijibaa irraa akka adda bahuufi. Ergasii warra dhugaa dhugaa isaanitiin mindeessuf, yoo fedhe munaafiqota yeroo fitnaan buâ™uu qalbii fi hojiin isaanii jijjiramu fi wanta Rabbiif waadaa galan hin guunne adabuuf ykn tawbaa irraa qeebaluufi.[\[2\]](#)

Osoo qormaanni jiraachu baate, silaa namoonni hojii keessatti gargar hin taâ™ani turan. âœOsoo namoonni hojii keessatti garagara taâ™uu baatanii, silaa jazaa keessatti garagara hin taâ™anii turan. Osoo jazaa keessatti gargar taâ™uu baatanii, Jannataa fi ibidda uumuun faaydaa hin qabuu ture.âœ•

Muâ™mintoanni wanta Rabbiif waadaa galan irratti waan obsanii fi eeganiif mindaa gaarii argatu. Munaafiqonni immoo waadaa Rabbiif galan waan diiganiif fi ajaja Isaa waan faallessaniif adabbiin isaaniif male. Garuu isaan addunyaa keessatti fedhii Rabbii jala jiru. Yoo fedhe hanga Aakhiratti Isa qunnamanitti wanta irra jiran irratti isaan dhiisa. Ergasii isaan adaba. Yoo fedhe immoo nifaaqa dhiisun iimaanatti fi hojii gaggaarii hojjachuutti isaan qajeelchuun tawbaa isaanii isaan irraa qeebala. Uumamtoota Isaatiif rahmanni fi mararfannaan Isaa dallansu Isaa waan mooâ™mateef ni jedhe: âœDhugumatti Rabbiin Araaramaa Rahmataa godhaa taâ™eera.âœ•[\[3\]](#)

Aayah tana irraa waa baayâ™ee baranna. Isaan keessaa: Amantii, dubbii fi hojii keessatti dhugaa taâ™uun doonii nagaha nama baastu fi mindaa guddaa argamsiistudha. Guyyaa Qiyaamaa:

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾

âœRabbiin ni jedha, âœKuni Guyyaa warra dhugaa (saadiqiin) dhugaan isaanii [isaan] fayyaduudha. Isaaniif Jannattoota jala isaanii laggeen yaaâ™antu jira, yeroo hundaa achi keessa jiraatu. Rabbiin isaan irraa jaallateera. Isaaniis Isarraa jaallataniiru. Suni Milkaaâ™inna guddaadha.âœ• Suuratu Al-Maaâ™ida 5:119

Warri dhugaa warra hojiin, dubbii fi niyyaan isaanii karaa qajeelaa irratti gadi dhaabbateedha. Guyyaa Qiyaamaa firii dhugummaa (sidq) ni argatu.

Faallaa kanaa, munaafiqonni immoo adabbii guddaaf saaxilamu. Sababni isaas, isaan kijibdoota waan taà™aniifi. Qalbii keessatti kufrii dhoksanii gubbaadhaa immoo Islaama mulà™isan. Dhugaa taà™uu (sidq) fi nifaaqni wanta wal faallessuudha.

Kanaafu, namni amanti, dubbii fi hojii isaa keessatti dhugaa taà™uu isaa mirkaneefachuun doonii najaa (nagaha nama baastu) haa qopheefatu. ÆHundeewwan (arkaana) iimaanaa jahanitti dhugaadhaan amanaa jira moo hin jiru? Dubbii fi hojii keessatti dhugaadha moo dhugaa miti? Dubbii fi hojii keessatti niyyaan kiyya sirriidha moo sirrii miti?• jedhee of gaafachu dandaà™a.

Gabaabumatti: Addunyaan tuni iddoo qormaataati. Kaayyoowwan qormaataa keessaa inni tokko: namoota dhugaati fi namoota sobaa addaan baasun ergasii jazaa isaaniif kafaluudha. Namni Rabbii oltaà™aatti haala sirriin amanee, dubbii fi hojii isaa keessatti dhugaa taà™e, addunyaa fi Aakhiratti badhaasa (mindaa) guddaa argata. Namni kana hin taane immoo hamma badii isaatiin ni adabama. Garuu osoo hin duà™in dura yoo tawbatee fi of sirreesse, adabbii jalaa nagaha ni baha.

Amanti, dubbii fi hojii keessatti dhugaa taà™uun markaba (doonii) nagaha ittiin bahaniidha.

Kitaabban wabii:

- [\[1\]](#) Tafsiiru Xabarii-19/61, Tafsiiru Al-Qurà™aanil Kariim-Suuratu Al-Ahzaab-Ibn Useymiin-fuula 179
- [\[2\]](#) Tafsiiru Saà™dii-777
- [\[3\]](#) Al-Misbaahu Al-Muniir fii zahziib Tafsiir Ibn Kasiir-1123

Date Created

April 12, 2020

Author

admin